

Een ander licht op:

De 10 belangwekkendste (volks)ziekten in Nederland

en wat dit ons als Nederlanders te zeggen heeft

Inleiding

In de zomer van 2012 voelde Marieke de Vrij de wens om de dieperliggende achtergronden van de meest voorkomende ziektebeelden in Nederland inzichtelijk te maken; wat deze ziektebeelden de Nederlander als volk spiegelen. Op 16 april 2013 werd een eerste bijeenkomst aan dit thema gewijd. Deelnemers waren complementaire therapeuten op gebied van gezondheidszorg en artsen. Tijdens deze en latere bijeenkomsten stemde Marieke zich af op de ziektebeelden zoals die door het R.I.V.M. statistisch zijn opgetekend ¹⁾. Daarnaast vond op 9 juni 2013 in Mantinge een belangrijke bijeenkomst plaats met de groep 'Bezielde Onderwijs'. Daar heeft Marieke deze ziektebeelden naast het huidige onderwijsstelsel gelegd. Dit om de invloed van het onderwijsstelsel op de gezondheid van kinderen en op het activeren van aanleg voor ziekten van kinderen en jongeren in de toekomst, nu in kaart te brengen.

Tot eind 2014 zal Marieke voortgaan de reeds ontvangen inzichten op afzonderlijke onderdelen van de top-10 van ziekten van het R.I.V.M., uit te breiden.

'Het is van belang oprecht te bezien wat ziekten ons te zeggen hebben.'

Tijdens de eerste bijeenkomst die rond dit thema gehouden werd, werd al snel duidelijk hoe anders de onstoffelijke wereld naar ziekten kijkt dan wij gewend zijn. Zij openen onze ogen voor wat achter de ziektebeelden ligt en hoe het zieleleven een prominenter rol verdient in onze samenleving. Hieronder wordt een beknopte samenvatting gegeven van achtereenvolgens de door de onstoffelijke wereld vrijgegeven hoofdthema's en hun bijzonderheid voor onze levenspatronen. Ze worden als 'volksziekten' beschreven en zijn in deze fase nog niet direct gekoppeld aan de medisch omschreven ziektebeelden zoals deze door het R.I.V.M. in hun 'top-10' benoemd zijn. In latere bijeenkomsten is de koppeling daarnaartoe wel gemaakt. Het meest wezenlijke belang volgens de onstoffelijke wereld is om onder de medische ziektebeelden de wezenlijke patronen te herkennen.

Zoals het thema van dit nummer van VRIJ al aangeeft, leven we in een tijd waarin het aan de orde is om in evenwicht te blijven door positief tegenwicht te bieden aan vele zaken. Zo is het ook van

belang om niet alleen serieus te kijken naar wat ziekten medici of de farmaceutische industrie vertellen, maar even oprecht te bezien wat ziekten ons op een andere wijze te zeggen hebben. Wat wij, zelfbewust, voor het eigen lijf en onze psychische gesteldheid, vanuit eigen inzicht en verantwoordelijkheid, kunnen veroorzaken. Om ons eigen zelfhelend vermogen weer of beter aan te leren spreken. Wanneer we meer bewust zijn van wat er in en om ons gaande is, kan alleen dat al een groter tegenwicht en evenwicht bewerkstelligen. De onstoffelijke wereld wenst ons hierin te ondersteunen door de vrijgegeven inzichten. Ze zijn niet bedoeld als belering maar als aanwijzing en bespiegeling van wat er in en om ons gaande is. Onze ziekten compassievol in een ander perspectief te zien, dat is waar het hier over gaat. Laten we het onszelf niet ontnemen: deze kans om hier anders dan voorheen naar te leren kijken.

De inspiratie van de top-10 volksziekten van Nederland

1) Lusteloosheid

Er is sprake van een aanzienlijke toename van lusteloosheid, in Nederland maar ook wereldwijd. Het heeft haast een epidemisch karakter en kent twee aspecten:

- a) *Lusteloosheid als gevolg van uitputting in doen.* Veel mensen zitten in zo'n stramien van volhouden in wat ze te doen hebben, dat zij steeds meer doen zonder daar nog een bijzondere bevlogenheid bij te ervaren. De uitputting die dit uiteindelijk oproept, creëert lusteloosheid als tegenpool van het vele eerdere doen. Deze lusteloosheid kan lang aanhouden om energieën van herstel te activeren en om weer creatief bewogen leven uit te lokken.
- b) *Lusteloosheid als gevolg van gebrek aan interesse in wat het innerlijk en uiterlijk leven kan begeistere.* Veel mensen houden het voor gezien, ze slijten hun dagen doelloos en raken vergeetachtig in wie zij wezenlijk zijn en hoe zij een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan het leven zelf. Niet-verwerkte trauma's kunnen daarvan de oorzaak zijn, of een misleidend zelfbeeld waarin miskennis van het zelf een grondtoon is geworden.

Lusteloosheid valt niet altijd op omdat mensen buitengewoon veel vrijetijd wensen. Sommigen hebben ook buitengewoon de ruimte om zich daarin onder te dompelen en anderen in het geheel niet. De mate van vrijetijd, de mate waarin mensen zich kunnen ontspannen, is maatschappelijk gezien zeer ongelijk verdeeld, met als gevolg dat bepaalde mensen veel meer doen dan goed voor hen is, omdat anderen weinig doen. Zij die heel weinig doen, worden ook lusteloos doordat ze weinig wezenlijke interesses hebben of tonen. Er zijn dus mensen die lusteloos worden na veel teveel gedaan te hebben omdat er te weinig bijstand is én er zijn mensen die lusteloos worden en zich lusteloos gaan ervaren door interesseloosheid.

Het algemeen collectief veld waar we toe uitstaan in Nederland geeft een zeer sterk beeld aan van een toenemende 'laat-maar-waaien'-houding. Dit heeft als effect dat vernieuwing op vele terreinen stagneert. Het is in deze van belang dat mensen wél de eigen teleurstelling daarover delen, zodat dit niet onnodig het lichaam verzwakt en uitputting hen ervan weerhoudt om verder te gaan met dat wat hen inspireert. Het is van groot belang zichzelf met veel aandacht en betrokkenheid steeds weer te begeistere om de moed niet op te geven en door te gaan.

Wie zich langduriger lusteloos gedraagt, omdat de innerlijke bewuste houding ontbreekt om zich werkelijk toegenegen te gedragen tot de onderwerpen van het leven zelf, is versneld voor ziekte vatbaar.

2) Veelzeggendheid zonder inhoud

De veelzeggendheid van mensen zonder inhoud neemt toe. Dat is een emotioneel verzwakkende omstandigheid die een bevolking uitholt. Het leidt ertoe dat méér woorden minder zeggingskracht hebben en dat wat uitgesproken wordt direct

uitholling bewerkstelligt. Het houdt ook in dat mensen vollopen met gedachtes van anderen die inhoudsloos in hen beklijven en die in hen uiteindelijk grote vermoeidheid opwerpt. Niet in de laatste plaats omdat men het weerwoord mist waarmee men er blijvend op in kan gaan en zaken wezenlijk kan activeren, namelijk door woorden niet doelloos uit te spreken maar zinvol begeesterd neer te leggen.

**‘Wie het zieleleven ondermijnt,
wie het geestbewuste niet
aanhaalt, verarmt zijn
fysieke gesteldheid.’**

Wanneer mensen onzorgvuldig veelpratend zijn, zonder inhoud, is de luisteraar uiteindelijk teveel uitgehold om daar nog weerbaar mee om te kunnen gaan. Het nietszeggende overwint dan. Het maakt dat wie te weinig gelooft dat er wezenlijke zaken in het eigen zelf geborgen zijn die uitgedrukt mogen worden, als het ware té luchtledig gaat leven. Men realiseert zich te weinig dat men zichzelf daardoor niet alleen psychisch verarmt, maar ook vitaliserende krachten doet aantasten in zichzelf, in zijn omgeving en in de maatschappij.

Wie het zieleleven ondermijnt, wie het geestbewuste niet aanhaalt, verarmt zijn fysieke gesteldheid. Levenskrachtige energieën hebben immers een bewustzijnsveld nodig dat de eigen geartheid versterkt.

3) Ziekten van de botten en de aangrenzende weefsels

Het geraamte van de mensen, de wijze waarop het beweegt, zegt heel veel over hoe standvastig een mens zich toont in wie hij is en hoe hij zich daarin bewegingsvast profileert.

Het houdt in dat alle ziekten die de botten aangaan maar óók het weefsel dat de botten op hun plaats houdt, als gemeenschappelijk gezien dienen te worden in plaats van als afzonderlijke ziektebeelden.

Dus hoewel er vele ziektebeelden mee gemoeid zijn, dienen zij in één kader te worden geplaatst. Of men het nu heeft over botbreuken, over artrose, artritis, het hebben van reuma of kankersoorten in relatie tot de botten en aangrenzende weefsels etc.: het geraamte en de bewegingsvastheid, dat is waartoe deze ziektebeelden uitstaan.

‘Veel mensen bewegen te ‘onzijdig’. Zij laten hun lichaam bewegen maar ze zijn niet verbonden met doel en richting.’

Veel mensen bewegen te ‘onzijdig’, alsof het niet over henzelf gaat. Zij laten hun lichaam bewegen maar ze zijn niet verbonden met doel en richting. Dat maakt dat het bewegingsapparaat te vaak zinloos van aard voortbewogen wordt of juist te overvraagd, te doelbewust van taken. Zoals de mens met Zen leert om in alles met aandacht, zelfbewust aanwezig te zijn, zo wordt er nu juist heel veel bewogen zónder bewustzijn over hoe en waarom men beweegt en waartoe het bewegen dient.

Er is dus een groep mensen hoog-bewust bewegend, met doel en richting, maar het vraagt te veel om dit actief te blijven volhouden. Het bewegingsapparaat lijdt daaraan op een psychisch-mentaal niveau waardoor de botten ook aan overbelasting lijden, zélf bij

bewegingloosheid. Dus bijvoorbeeld bij mensen die veel zitten, veel verantwoordelijkheid nemen en die van alles uitzetten, kan de psychische belasting daarvan het bottenstelsel kwellen door de overmaat van gerichtheid, de overmaat van doen. De fysieke belastbaarheid van het lichaam wordt daarmee niet goed verzorgd. Iemand met een grote verantwoordelijkheid die tegelijkertijd ook veel beweegt en sport, kan zijn bottenstelsel beter gezond houden dan iemand die zittend leiding geeft en fysiek te weinig ondersteunend beweegt.

Wanneer men zaken psychisch of zintuiglijk gevoelig ervaart, wil dit op een natuurlijke wijze in het lichaam geïntegreerd worden. Eén van de manieren om dat wat je psychisch ervaart te integreren is daar beweeglijk een passende houding in te zoeken. Door ‘doen’ er uiting aan te geven. Doordat velen lezend, studerend en filosoferend zijn geworden, wordt er weinig fysiek, lichamelijk, ervaren met als gevolg dat het hoofd vaak overuren maakt en het lichaam zittend toekijkt. Het fysieke lichaam is daar onvoldoende op berekend en verdient meer beweging dan wordt toegelaten. En dat wat psychisch ervaren wordt, wordt te weinig fysiek doorleefd geïntegreerd in het stoffelijk lichaam. We zouden ons allemaal dus meer de vraag moeten stellen: wat dien ik te doen om wat ik gewaar ben ook fysiek te integreren? En wat heeft mijn lichaam nodig, welke bewegingen, om die integratie te versterken?

Maatschappelijk dienen we ons te realiseren dat natuurlijk bewegen, fysiek en psychisch, een belangrijke rol vervult in het gezond houden van onze samenleving.

4) Ingehouden belastende gedachtegangen

Het inhouden van belastende gedachtegangen wordt maatschappelijk onvoldoende of niet gezien als ziekteverwekker. Gedachtegangen die ingehouden worden en rondmalen en die daardoor niet alleen psychisch maar ook fysiek diep inetsen in het stoffelijke lichaam, creëren onlustgevoelens. Die hebben door geheimhouding daarvan buitengewoon veel impact op het fysieke lichaam. Hieronder valt álles wat men te weinig verbaal op een ontluuchtende wijze vrijgeeft zoals bijvoorbeeld: geheime liefdes, geheime zorgen over financiën, belastende gedachtes over de toekomst (hoe word ik oud? hoe ziek zal ik wel niet zijn en hoe moet het dan?); gedachtegangen over het niet durven uitspreken dat je wellicht contacten wilt verbreken of veranderen; gedachtes over belevingen in je lichaam die je niet kunt verklaren, waar je ongerust over bent en mee voortleeft; angst voor doodgaan; angst voor verhuizen; angst voor economische depressie en de gevolgen daarvan op den lange duur.

Sommigen zijn er niet mee behept, anderen hebben meerdere thema's onder de leden en spreken daar te weinig vrij over met derden vanuit die ontluuchttingsgedachte. Over het algemeen is de Nederlander - en zeker voorheen - opgeleid om zich flink te gedragen. Veel ouderen moeten bijvoorbeeld nu nog aan de verwerking van hun oorlogsverleden beginnen.

Veel mensen lijden aan ziektebeelden waar een vertaalslag van hun heimelijke leed in opgeslagen ligt: veel dementerenden verwerken tijdens de dementie zaken waar ze eerder niet aan toegekomen zijn, anderen dragen gedateerde zorgen met zich mee zonder die ooit efficiënt afgerond te hebben. Niet- verwerkte teleurstellingen

deinen mee in ons leven en kunnen plotsklaps weer boven water komen wanneer iets soortgelijks zich voordoet. Ook hier heb je te maken met een reservoir van niet goed verhaalde en doorleefde gedachtes, dus gedachtes die te weinig uitgesproken zijn en die in het onderbewustzijn van de mens z'n neerslag krijgen omdat ze niet verwerkt zijn. Daardoor kunnen ze het fysieke lichaam belemmeren om positief, actief en gezond te blijven. Samenvattend: de opslag van niet goed verwerkte teleurstellingen heeft een depressieve, onderdrukkende werking naar de vitale systemen in het lichaam, wat aanleiding geeft tot ziektebeelden.

5) Het ademhalingsstelsel

Het vrijelijk durven ademen vanuit een ruimtegevoel in jezelf en op een wijze dat jij geheel tot je recht mag en kan komen, komt te weinig voor.

Ademhalingsproblemen hebben vaak een aanvangsgeschiedenis die oud is, soms al zeer oud, en die teruggrijpt naar eerdere levenservaringen waarbij mensen zichzelf slechts binnen beperkingen hebben kunnen tonen, wat tot innerlijke benauwenis geleid heeft. Ze hebben zich teveel teruggetrokken, soms haast geheim het eigen leven geleid, en zijn niet publiekelijk openbaar in vol ornaat zichtbaar geweest.

In het huidige leven zijn veel mensen wel begiftigd met allerlei mogelijkheden tot leven, maar wordt men te benauwd opgesloten in rolpatronen en/of professioneel ingebed in richtingen die een te klein deel van de eigen capaciteiten doen verlevendigen. Dat houdt in dat, hoewel men aan de ene kant ogenschijnlijk prachtig kan leven, er symbolisch ademnood kan zijn, ook fysiek, omdat men té eenzijdig functioneert.

Ademhalingsproblemen worden niet alleen veroorzaakt door het onvermogen zichzelf helemaal vrij te geven binnen wie men is en wat men kan zijn, maar de ademhaling wordt ook beperkt wanneer het 'geroezemoes' van derden de mens teveel doet insluiten in zichzelf omdat de overmaat van aanwezigheid van derden het eigen vrij-zijn gevoel belemmert.

Dus in alle gebieden waar men psychisch en/of fysiek té veel op elkaar leeft, worden problemen van de ademhaling, van het hart-longengebied versterkt. En overal waar zuivere lucht en het zuurstofgehalte in de lucht afneemt, en de lucht verzaamd is door metalen en andersoortige stoffen die de ademhaling doen benadelen, komen bijkomstige klachten voor.

6) Dorstig zijn door verkeerd vochtgebruik

Veel mensen zijn dorstig en worden niet zodanig wezenlijk gevoed dat het vocht dat ze toelaten hun fysieke lichaam bekrachtigt. Ze zijn dorstig terwijl ze ogenschijnlijk voldoende drinken. Uitdrogingsverschijnselen in het lichaam zorgen er voor dat de vitale werking van organen en weefsel belemmerd wordt.

Veel mensen drinken frisdranken of andersoortige dranken w.o. koffie, die juist tot vochttekort in het lichaam leiden. Het is een volksziekte aan het worden dat het lichaam, ondanks voldoende vochtinname, aan vochttekort lijdt en dat heeft ziektegerelateerde gevolgen. Wie te weinig gezond vocht in het lichaam heeft, voert te weinig afvalstoffen af en belast zich daardoor niet alleen fysiek maar ook psychisch. Vocht in het lichaam is ook een geleider voor prana. Wanneer de vochtinhouding niet goed in balans is,

kan het prana niet goed verspreid worden in het lichaam. Daarbij komt nog dat wereldwijd water van hoge kwaliteit steeds moeilijker te vinden is en men steeds vaker met toegepaste technieken water herwaardeert.

7) Leesmoedigheid en overbezetheid van de geest

Leesmoedigheid en overbezetheid van de geest ontstaan in mensen doordat men veel verneemt waar men geen kant mee uit kan, o.a. via de media, geluid- en beeldoverdracht, en bij samenkomsten. Het vrije onderzoek van mensen is teveel belemmerd geraakt: dat wat hij werkelijk zelfbewust verkiest om te willen weten gerelateerd aan zijn wezenlijke interesses. Men leest en ervaart gewoontegetrouw wat voor ogen komt in plaats van heel bewust

‘Veel mensen zijn wel begiftigd met allerlei mogelijkheden tot leven, maar men wordt te benauwd opgesloten in rolpatronen.’

te kiezen wat men zelf wenst te vernemen of wat men wenst te laten. Daardoor zijn mensen zó leesmoed en ervaringsmoed geworden dat ze óf lezen en zaken meemaken uit gewoonte, óf ze lezen niet meer en wensen geen ervaringen meer aan te gaan, en daarmee ontlopen ze de voor hen zelfverkiezlijke informatie, zaken en contacten.

Daarnaast herhalen steeds meer mensen dat wat men gelezen heeft of ervaren heeft, tegen anderen zodat men zichzelf niet hoeft te vermoeien met het wezenlijk inleven, in- en uitstaan tot zaken waar men zélf werkelijk interesse voor heeft.

In plaats van met zaken naar buiten te treden die diepbewogen zelf onderzocht zijn, en hart hebben, repeteert men zaken die

gelezen of van anderen vernomen zijn, zodat men zich niet in hoeft te laten met onderzoek naar wat het eigen hart het meest raakt en begeestert. Men durft te weinig voorrang te vragen voor dat wat men vanuit zelfonderzoek vernomen heeft en daardoor bekrachtigt men zichzelf te weinig vanuit dat zelfonderzoek. Dat is namelijk wat proefondervindelijk jezelf als uitgangspunt nemen doet, fysiek én psychisch. Leesmoetheid en overbezetheid van de geest verzwaart het lichaam en het belevingsveld van het lichaam. Het maakt ook dat men minder openstaat voor gedachten van anderen, over wat er werkelijk in hen omgaat, en daarmee tast het ook de gemeenschapszin aan.

8) Overziend kijken vanuit een doorlevingstekort

Overziend kijken geschiedt menigmaal vanuit een doorlevingstekort: men neemt niet werkelijk plaats in de gebeurtenissen zelf. Men gaat daadwerkelijk ervaringen uit de weg waardoor het eigen bewustzijn onvoldoende rijpt in hedendaags realiteitsbesef.

Dit is meer en meer een collectief gegeven aan het worden en het fysieke lichaam en de psyche hebben daar toenemend last van. Filosofisch en/of overziend kijken kan een optelsom zijn van oude ervaringen (vaak ook van derden) die niet immer relateren aan wat in het heden geschiedt en die niet daadwerkelijk onderzoek behoeven. Als men té veel vooruit kijkt, is men te weinig bezig met doorleven van wat al is geweest en waar vanuit men in het nú staat.

Vooruitkijkend Nederland zit niet goed in zijn lijf. Men beweegt zich energetisch in aandacht letterlijk te veel naar voren en men heeft te weinig energie in het gehele fysieke lichaam om opgemonterd vooruit te kunnen gaan. Vaak is het auraveld aan

de voorkant van de romp en om het hoofd heen overbezet actief en zijn de andere zones om en in het lichaam veel energielozer. Men loopt te gehaast, te ongericht omdat men niet bewust meebeweegt in wat men doet en men doorleeft dit niet in rust. Men is overhaast en nimmer geheel aanwezig in het moment en dat roept allerlei fysieke én psychische klachten op. Wie te veel in gedachtewerking vooruit beweegt, heeft te weinig gronding onder de voeten. Men denkt vooruit, in plaats van dat gedachtengevingen kunnen ontstaan in het nu, gerelateerd aan wat is en wat aandacht behoeft vanuit de gronding van het moment. Men doet veelal aan ongezonde vooruitplanning zonder de toekomst te kennen, waardoor het kortetermijndenken ontstaat

‘Wie te veel in gedachtewerking vooruit beweegt, heeft te weinig gronding onder de voeten.’

en er overhaast beslissingen genomen worden. Dit veroorzaakt fysieke klachten w.o. ademnood door een te hoge ademhaling. Het houdt ook onbewust wat er in het onderbewustzijn zoal rondwaart. Dus alle gevoelens en gevoeligheden worden met te weinig aandacht benaderd én het haalt daarmee de energie weg uit de achterkant van het lichaam, met name uit de werkelkolom, die ons tot steun dient te zijn. Het geraamte en specifiek de hele ruggenwervelkolom kunnen hier bijzonder onder gaan lijden. Bij een tekort aan doorleving en wanneer men niet goed gegrond in het nu aanwezig is, kan het korte- én langetermijndenken de maatschappij uithollen.

9) Evenwichtsstoornissen, psychisch en lichamelijk

Dit betreft de aan evenwichtsstoornis gerelateerde ziektebeelden, psychisch en fysiek. Steeds meer mensen lijden aan controleverlies. Het controleverlies-belevingsveld is verbonden met fysieke evenwichtsstoornissen.

Veel mensen hebben in hun beleving geen grip op hun eigen situatie, ze voelen zich daardoor lamgeslagen en bewegen zich te dezen psychisch steeds onevenwichtiger. Hierdoor zijn mensen minder aanspreekbaar op wat zij zelfondernemend zouden willen neerleggen om hun leven, goedschiks, verder vlot te trekken.

Er gaat een verlamdende werking uit van het gegeven dat men onvoldoende zeggingskracht heeft over hoe men het eigen leven wenst in te richten, over hoe gevolg te geven aan de eigen natuurlijke IK-impulsen. Het controleverlies-gevoel dat mensen hieraan ontnemen, kan zo'n sterke inwerking gaan krijgen dat dit niet alleen op de psyche maar ook fysiek verlamdend door kan werken. Mensen kunnen dan ook in letterlijke zin bevattelijker zijn voor de invloeden van virussen en daardoor steeds meer moeite hebben evenwicht te houden. Een samenleving die uit evenwicht raakt in zijn samenhang én gemeenschapszin, versterkt evenwichtsstoornissen.

10) De zelfproductiviteit in eigen-zinnigheid neemt af

De zelfproductiviteit neemt af. Een mens behoeft zichzelf! En wel zodanig dat wie hij werkelijk is in zijn uniciteit, in zijn eigen-zinnigheid zoals hij dat op een dieper niveau in zichzelf waarneemt, kan uitkristalliseren op een wijze die tot zelfrespect leidt. Een mens die ervan weerhouden wordt z'n eigen bijzonderheden lief te hebben en die buitengewoon eigenzinnig neer te leggen in een samenleving, verliest zijn zelfproductiviteit. Een samenleving heeft altijd baat bij wezenlijke verschillen tussen individuen onderling. Als een samenleving te veel uit is op waarneembaar overeenkomstige gedragingen, zeker als men die ook professioneel wenst in te bedden in die samenleving of binnen onderwijsrichtingen, worden mensen hierdoor onvoldoende uitgenodigd zich (uitzinnig) te tonen in anders-zijn. Men wenst dan in vergelijking tot elkaar te leven en dit maakt dat velen lijden aan onverklaarbaar ziektegedrag.

De toename van vele vormen van allergie zijn hiermee te verklaren. Ook veel bijzondere vormen van onverklaarbare depressie staan hiermee uit. Altijd wanneer uniciteit in mensen vermeden wordt of wanneer die slechts aangemoedigd wordt in relatie tot economisch profijt zal de creatieve waarde van de enkeling én die van de maatschappij uitgehold worden en van begeestering ontdaan worden. Een mensengemeenschap zal in dat geval geen synergie bewerkstelligen.

Slotwoord

Wat is het bijzonder om op deze geheel andere manier geconfronteerd te worden met reguliere ziekten en ziektebeelden en het is in het belang van de samenleving om dit soort aanvullende essentiële informatie breder te verspreiden. Wanneer ieder mens zelf verantwoordelijker leert omgaan met het eigen (ziels)leven en zijn fysieke gesteldheden, ontstaan er wezenlijke veranderingen in onze samenleving. Juist dát geschiedt wanneer er een grotere bereidheid ontstaat de waarde van ziekte serieus te nemen in plaats van er een veroordeling op los te laten. Dit laatste gebeurt soms ook wanneer vanuit spiritualiteit de nuance en echte invoelendheid verlaten wordt en persoonlijke ziektegeschiedenissen een algemene analyse krijgen. Al onze ziekten hebben naast hun individuele verhaal ook een collectief verhaal en ze hebben dus én onze individuele verantwoordelijkheid én onze collectieve verantwoordelijkheid nodig.

Waar het werkelijk om gaat is dat we compassie ontwikkelen met betrekking tot onze ziektebeelden. Daarom wensen wij u veel compassie toe met uw fysieke aangelegenheden.

*Samenstelling artikel:
Marieke de Vrij en Jules van der Veldt*

¹⁾ Een overzicht van de top tien van ziektes naar doodoorzaak én een tweetal top-tienen van ziektes waardoor de bevolking van Nederland de meest verloren levensjaren had in 2011, vindt u op www.devrijemare.nl. > thema Mens zijn > Gezondheidsvraagstukken > Top 10 ziekten in Nederland in 2011 (Bron: RIVM. www.nationaalkompas.nl. Hier is veel informatie voorhanden.